

การปฏิบัติตนตามหลักบุญกิริยาวัตถุ 10 ของพุทธศาสนิกชน วัดไร่ขิงจังหวัดนครปฐม*

Self-practice According to *Puññakiriya*-*vatthu* Principle of the Wat Rai Khing Buddhists in Nakhon Pathom Province

¹พิชานันท์ เตชะประสิทธิ์วานิช และ พระมหาวีรวิธณ์ วรินทร์โ

¹Pichanan Techaprasittivanich and Phramaha Weeratis Varinto

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand.

¹Corresponding Author. E-mail: tukpichanan@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา เพื่อเปรียบเทียบ และเพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค การปฏิบัติตนตามหลักบุญกิริยาวัตถุ 10 ของพุทธศาสนิกชน วัดไร่ขิง จังหวัดนครปฐม วิจัยแบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่าง 312 คน จากประชากรทั้งหมด 1,402 คน โดยใช้สูตรทาร์โย ยามาเน่ วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป และทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยการใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท เพื่อทำการศึกษาผลตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ผลการวิจัย พบว่า

1. การปฏิบัติตนตามหลักบุญกิริยาวัตถุ 10 ของพุทธศาสนิกชน วัดไร่ขิง จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับบ่อยครั้ง ($\bar{X} = 3.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสูงสุด คือ ด้านอภายนมัย อยู่ในระดับบ่อยครั้ง ($\bar{X} = 4.24$) และด้านน้อยสุด คือ ด้านทัญจุกัมม อยู่ในระดับนาน ๆ ครั้ง ($\bar{X} = 2.47$)

2. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติตนตามหลักบุญกิริยาวัตถุ 10 ของพุทธศาสนิกชน วัดไร่ขิง จังหวัดนครปฐม ปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า พุทธศาสนิกชนที่มีระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนที่ต่างกัน มีระดับการปฏิบัติตน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธ

*Received April 4, 2019; Revised April 7, 2019; Accepted August 12, 2019

สมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนพุทธศาสนิกชนที่มีเพศ และอายุต่างกัน มีระดับการปฏิบัติตน โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ปัญหา อุปสรรค ในการปฏิบัติตนตามหลักบุญกิริยาวัตถุ 10 ของพุทธศาสนิกชนส่วนใหญ่ พบว่า พุทธศาสนิกชนไม่ค่อยมีเวลาในการเข้าวัด และไม่ทำบุญทำทานอุทิศบุญกุศลให้แก่ผู้อื่น ไม่มีเวลาในการเจริญภาวนา สวดมนต์และทำสมาธิ ขาดการให้ความเคารพการให้เกียรติซึ่งกันและกัน ขาดการมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่กัน ขาดการแสดงความยินดีชื่นชมเมื่อผู้อื่นทำความดี ขาดความรู้ สติปัญญาในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ และขาดการทำความดี

คำสำคัญ: บุญกิริยาวัตถุ 10; พุทธศาสนิกชน; การปฏิบัติตน

Abstract

The three objectives of this research were designed, to investigate the self-practice according to *Puññakiriya-vatthu* Principle of the Wat Rai Khing Buddhists in Nakhon Pathom Province, to compare their self-practice classified by personal data, and to explore problems and barriers over self-practice according to *Puññakiriya-vatthu* Principle of the Wat Rai Khing Buddhists in Nakhon Pathom Province. A mixed methodology research was employed which involved a survey-based quantitative research conducted with 312 laity samples from 1,402. The sampling was based on Taro Yamane. The statistical applications for data analysis was used in the paired comparative studies. The in-depth interview was conducted in the qualitative research with applying content analysis technique to analyze data based on the research objectives. The results revealed that

1. In general, the level of self-practice according to *Puññakiriya-vatthu* Principle of the Wat Rai Khing Buddhists in Nakhon Pathom Province was at often level ($\bar{X}=3.59$). By each aspect, it was found that the most often level ($\bar{X} = 4.24$) while the least often level ($\bar{X} = 2.47$)

2. The comparison of self-practice according to *Puññakiriya-vatthu* Principle of the Wat Rai Khing Buddhists in Nakhon Pathom Province classified

by personal data revealed that those with different educational degrees, careers and monthly income by overview as not different. The hypothesis as therefore rejected. On the contrary, those with different sex and ages, by overview, had different levels of the self-practice according to *Puññakiriya-vatthu* Principle by statistical significance at 0.05 level. The hypothesis was thus retained.

3. The problems and barriers over self-practice according to *Puññakiriya-vatthu* Principle of the Wat Rai Khing Buddhists, were mostly found that they had seldom time for the temple visit, alms giving, merit giving to others, chanting and meditation, absence of respect and honor to each other, absence of goodwill, shortage of knowledge and intellectual to solve different problems, and shortage of doing good.

Keywords: *Puññakiriya-vatthu*, Buddhists, self-practice

บทนำ

ปัจจุบัน สังคมไทยกำลังประสบปัญหาความเสื่อมโทรมทางด้านศีลธรรม ด้วยสถานะเศรษฐกิจที่ตกต่ำ จึงทำให้ประชาชนมุ่งเน้นเฉพาะการดำรงชีวิต และการแสวงหารายได้ด้วยวิธีการที่ไม่เหมาะสม มองเห็นตัวเงินเป็นสิ่งสำคัญมากกว่าการแบ่งปัน จนละเลยการพัฒนาคุณภาพทางด้านจิตใจและการกระทำที่ถูกต้อง ดังที่ปรากฏตามสื่อต่าง ๆ เช่น มีข่าวอาชญากรรม การจี้ปล้นชิงทรัพย์ผู้อื่น กระทำอนาจารล่วงละเมิด มีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม และเยาวชนต่างหลงใหลในกระแสบริโภคนิยมเสพสิ่งเสพติด เป็นต้น จากปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมไทยและการเปลี่ยนแปลงบริบทแห่งการพัฒนาของประเทศที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน ในขณะที่ทุกภาคส่วนมุ่งเน้นแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจและด้านวัตถุจนกลายเป็นวัตถุนิยม ส่วนด้านคุณธรรมจริยธรรม ถูกละเลยเป็นผลให้คนในสังคมไทยห่างไกลพระพุทธศาสนา เกิดปัญหาด้านการขาดคุณธรรมจริยธรรมในตัวของเด็กและเยาวชนในสังคมไทย ปัจจุบันถือว่าเป็นปัญหาที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง เป็นสัญญาณบอกเหตุอย่างชัดเจนว่าสังคมไทยต่อจากนี้จะต้องนำหลักพระพุทธศาสนามาปฏิบัติในวิถีชีวิตของประชาชนอย่างเร่งด่วน โดยการนำหลักบุญกิริยาวัตถุ 10 ด้านได้แก่ ด้านทาน ศีล ภาวนา การประพฤตินอ่อนน้อมถ่อมตน ขวนขวายในกิจที่ชอบ การให้ส่วนบุญ การอนุโมทนาบุญ ฟังธรรม แสดงธรรม การทำความเห็นให้ตรง มาพัฒนาให้เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน” (Champa, 2009) วัดมีอิทธิพลมากต่อ

คนในสังคมไทย ซึ่งคุณค่าของวัดที่สำคัญที่สุด คือ เป็นแหล่งปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมให้คนในสังคม เมื่อสังคมได้เปลี่ยนแปลงไปตามที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ทำให้วัดในปัจจุบันมีบทบาทน้อยลง “คนไทยที่เข้าวัดเพื่อฟังเทศน์ฟังธรรมมักมีแต่ผู้สูงอายุ ส่วนคนหนุ่มสาวไม่นิยมไปวัด” การนำ “ธรรมะ” มาเป็นกลไกในการรับมือและแก้ปัญหาต่าง ๆ ในกระแสโลกยุคปัจจุบันเป็นการเผยแพร่พระพุทธศาสนาเชิงรุก ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับงานด้านพระพุทธศาสนาควรร่วมมือร่วมใจกันทำเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในสังคมไทยจึงเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่ง วัดไร่ขิงจังหวัดนครปฐม เป็นวัดหนึ่งที่มีพุทธศาสนิกชนเข้ามาทำบุญเป็นจำนวนมากอย่างต่อเนื่อง มีการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อสอนการเจริญสมาธิภาวนา แก่สาธุชนผู้ชื่นชอบและสนใจเข้าร่วมสวดมนต์ อีกทั้งยังเป็นสถานที่สำหรับอบรมเยาวชน ผู้เป็นอนาคตของชาติอย่างต่อเนื่อง ทุกกิจกรรมฟื้นฟูศีลธรรมของวัดไร่ขิง จังหวัดนครปฐม นี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีเสมอมาด้วยความร่วมแรงร่วมใจของพุทธบริษัททั้งสิ้น ผู้มีใจรักในพระพุทธศาสนาและปรารถนาให้ศีลธรรมสว่างไสวปกแผ่ไปทั่วทั้งสังคม อันจักช่วยจรดโลงให้ผู้คนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามหลักบุญกิริยาวัตถุ 10 ของพุทธศาสนิกชน วัดไร่ขิง จังหวัดนครปฐม โดยเป็นการศึกษาเฉพาะพื้นที่ วัดไร่ขิง จังหวัดนครปฐม ทั้งนี้ผู้วิจัยเชื่อมั่นว่า หลักบุญกิริยาวัตถุ 10 เมื่อผู้ใดได้ปฏิบัติอย่างจริงจังแล้ว จะส่งผลให้เกิดความดีงามในสังคมและกระตุ้นเตือนจิตสำนึกให้ตระหนักรู้ถึงการเป็นชาวพุทธที่แท้จริง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติตนตามหลักบุญกิริยาวัตถุ 10 ของพุทธศาสนิกชน วัดไร่ขิง จังหวัดนครปฐม
2. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติตนตามหลักบุญกิริยาวัตถุ 10 ของพุทธศาสนิกชน วัดไร่ขิง จังหวัดนครปฐม โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค การปฏิบัติตนตามหลักบุญกิริยาวัตถุ 10 ของพุทธศาสนิกชน วัดไร่ขิง จังหวัดนครปฐม

วิธีดำเนินการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม

1) การรวบรวมเอกสาร ข้อมูลจากหนังสือ บทความ เอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับการปฏิบัติตนตามหลักบุญกิริยาวัตถุ ๑๐ ของพุทธศาสนิกชน วัดไร่ขิง จังหวัดนครปฐม

2) ขอนหนังสือจากผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี เพื่อขออนุญาตเข้าทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในเขตพื้นที่

3) นำแบบสอบถาม จำนวน 312 ฉบับ ไปแจกพุทธศาสนิกชน วัดไร่ขิง จังหวัดนครปฐม ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง

4) นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

2) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากสัมภาษณ์

1) ขอนหนังสือจากผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี เพื่อขออนุญาตเข้าทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในเขตพื้นที่

2) นำแบบสัมภาษณ์เชิงลึกไปทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 5 ท่าน

3) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ (In-depth Interview) และทำการบันทึกข้อมูล โดยการจดบันทึกและการบันทึกเทปมาวิเคราะห์ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท (Content Analysis Techniques)

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1) ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2) ระดับการปฏิบัติตนตามหลักบุญกิริยาวัตถุ 10 จากการตอบแบบสอบถาม คณะกรรมการวัดฝ่ายคุณหัสดี ที่เป็นประชากร/กลุ่มตัวอย่าง ใช้สถิติการวิเคราะห์ คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สถิติอนุมาน (Inferential Statistics)

การทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติตนตามหลักบุญกิริยาวัตถุ 10 ของพุทธศาสนิกชน วัดไร่ขิง จังหวัดนครปฐม โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าเอฟ (F-test) วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นคู่ ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) โดยกำหนดระดับสำคัญทางสถิติระดับ 0.05

ข้อคำถามถามปลายเปิดที่แสดงปัญหา อุปสรรค ผู้วิจัยจะทำการจัดกลุ่มประเด็นที่กำหนดใช้ในแบบสอบถามปลายเปิด จากนั้นจะทำการวิเคราะห์ โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency)

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

พบว่า พุทธศาสนิกชน ส่วนใหญ่เป็นชาย จำนวน 168 คิดเป็นร้อยละ 53.8 รองลงมาเป็นหญิง จำนวน 144 คิดเป็นร้อยละ 46.2 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 30.8 รองลงมา คือ อายุระหว่าง 51 ปีขึ้นไป จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 29.2 และน้อยที่สุด คือ อายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 13.5 ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 41.0 รองลงมา คือ ระดับการศึกษามัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า 117 คน คิดเป็นร้อยละ 37.5 และน้อยที่สุด คือ ระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 8.7 ส่วนใหญ่มีอาชีพอื่น ๆ จำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 56.7 รองลงมา คือ มีอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 22.8 และน้อยที่สุด คือ มีอาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 9.9 ส่วนใหญ่มีรายได้ 15,001 บาทขึ้นไป จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 44.6 รองลงมา คือ ผู้ที่มีรายได้ 5,000 - 10,000 บาท จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 31.4 และน้อยที่สุด คือ ผู้มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 13.1

2. ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์

การปฏิบัติตนตามหลักบุญกิริยาวัตถุ 10 ของพุทธศาสนิกชน วัดไร่ขิง จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวม อยู่ในระดับบ่อยครั้ง ($\bar{X} = 3.59$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านตามลำดับดังนี้

1) ด้านอุปถัมภ์ พบว่า การปฏิบัติตนตามหลักบุญกิริยาวัตถุ 10 ของพุทธศาสนิกชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับบ่อยครั้ง ($\bar{X} = 4.24$) เนื่องจากพุทธศาสนิกชนที่เป็นคณะกรรมการ ได้รับการฝึกฝนเรื่องการมีสัมมาคารวะ การอ่อนน้อมถ่อมตนต่อผู้ใหญ่ 2) ด้านศีลมัย พบว่า การปฏิบัติตนตามหลักบุญกิริยาวัตถุ 10 ของพุทธศาสนิกชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับบ่อยครั้ง ($\bar{X} = 4.16$) เนื่องจากพุทธศาสนิกชนที่เป็นคณะกรรมการ อยู่ในพื้นที่โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 โรงเรียนรักษาศีล 5 และหน่วยงานรักษาศีล 5 มีการแสดงออกทางกาย วาจา ใจ ที่บริสุทธิ์ ลดละกิเลส งดเว้นสิ่งที่ไม่ดี 3) ด้านปัตตานุโมทนามัย พบว่า การปฏิบัติตนตามหลักบุญกิริยาวัตถุ 10 ของพุทธศาสนิกชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับบ่อยครั้ง ($\bar{X} = 4.04$) เนื่องจากพุทธศาสนิกชนที่เป็นคณะกรรมการ มีจิตใจที่เป็นกุศล มีการเข้าวัดทำบุญบ่อยครั้ง จึงมีความยินดีที่ผู้อื่นได้กระทำความดี ปราศจากความอิจฉาริษยา 4) ด้านปัตติทานมัย พบว่า การปฏิบัติตนตามหลักบุญกิริยาวัตถุ 10 ของพุทธศาสนิกชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับบ่อยครั้ง ($\bar{X} = 3.87$) เนื่องจากพุทธศาสนิกชนที่เป็นคณะกรรมการอยู่บริเวณใกล้วัดได้ซึมซับถึงการทำความดี การให้ที่มีความสุขสบายใจ รู้จักการแบ่งปันซึ่งกันและกัน 5) ด้านเวยยาวัจจมัย พบว่า การปฏิบัติตนตามหลักบุญกิริยาวัตถุ 10 ของพุทธศาสนิกชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับบ่อยครั้ง ($\bar{X} = 3.57$) เนื่องจากพุทธศาสนิกชนที่เป็นคณะกรรมการ ได้เข้าช่วยเหลืองานทางพระพุทธศาสนาเป็นประจำ จึงมีจิตสาธารณะ ค่อยช่วยเหลือสังคม 6) ด้านธัมมเทศนามัย พบว่า การปฏิบัติตนตามหลักบุญกิริยาวัตถุ 10 ของพุทธศาสนิกชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับบ่อยครั้ง ($\bar{X} = 3.56$) เนื่องจากพุทธศาสนิกชนที่เป็นคณะกรรมการ มีความศรัทธาในองค์หลวงพ่อดาวไร่ขิง จึงนำความรู้ คำแนะนำที่ได้จากการศึกษาธรรมะ การเข้าวัด บอกต่อผู้อื่นเพื่อเป็นการเผยแพร่พระพุทธศาสนา 7) ด้านธัมมัสสวนมัย พบว่า การปฏิบัติตนตามหลักบุญกิริยาวัตถุ 10 ของพุทธศาสนิกชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับบ่อยครั้ง ($\bar{X} = 3.46$) เนื่องจากพุทธศาสนิกชนที่เป็นคณะกรรมการ ได้เข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนากับทางวัดอยู่เป็นประจำ จึงทำให้ได้นำความรู้ที่ได้ ไปใช้ในการดำเนินชีวิต นำสติ ปัญญา ไปแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ 8) ด้านทานมัย พบว่า การปฏิบัติตนตามหลักบุญกิริยาวัตถุ 10 ของพุทธศาสนิกชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับบางครั้ง ($\bar{X} = 3.32$) เนื่องจากพุทธศาสนิกชนที่เป็นคณะกรรมการ ได้ช่วยเหลืองานทางวัดอยู่แล้ว ได้เห็นคนมาทำบุญก็ได้ร่วมอนุโมทนาบุญ ก็ได้รับความสุขและ

บุญแล้ว 9) ด้านภาวนามัย พบว่า การปฏิบัติตนตามหลักบุญกิริยาวัตถุ 10 ของพุทธศาสนิกชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับบางครั้ง ($\bar{X} = 3.24$) เนื่องจากพุทธศาสนิกชนที่เป็นคณะกรรมการ ไม่ค่อยมีเวลาในการเข้าร่วม การอบรม การปฏิบัติธรรม เท่าที่ควร 10) ด้านทิวฐุชุกัมม์ พบว่า การปฏิบัติตนตามหลักบุญกิริยาวัตถุ 10 ของพุทธศาสนิกชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับนาน ๆ ครั้ง ($\bar{X} = 2.47$) เนื่องจากคณะกรรมการ ยังมีความเข้าใจเรื่องบุญ บาป ไม่ถูกต้อง

3. ผลการทดสอบสมมติฐาน

พุทธศาสนิกชนที่มีเพศและอายุ ต่างกัน มีระดับการปฏิบัติตนตามหลักบุญกิริยาวัตถุ 10 ของพุทธศาสนิกชน วัดไร่ขิง จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐาน ส่วนพุทธศาสนิกชนที่มีระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีระดับการปฏิบัติตนตามหลักบุญกิริยาวัตถุ 10 ของพุทธศาสนิกชน วัดไร่ขิง จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

3. ปัญหา อุปสรรค ซึ่งจำแนกเป็นรายด้านได้ดังนี้

ด้านทานมัย ได้แก่ ขาดการปันน้ำใจเมื่อเห็นผู้อื่นเดือดร้อน การให้ทานแก่ผู้ที่ไม่มีศีล เป็นปัญหากับสังคม, **ด้านศีลมัย** ได้แก่ ขาดการรักษาระเบียบวินัย หรือกฎเกณฑ์ของสังคม ขาดความเกรงใจทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ทุกข์กาย ทุกข์ใจ และขาดการต้นแบบที่ดีให้กับคนในครอบครัว และผู้อื่นด้วยการสำรวมกาย และวาจา, **ด้านภาวนามัย** ได้แก่ ขาดการสำรวมวาจา ในขณะที่เจริญภาวนา ขาดเวลาในการเจริญภาวนา สวดมนต์ และทำสมาธิ และขาดการชักชวน แนะนำให้ผู้อื่นสวดมนต์ หรือปฏิบัติสมาธิ, **ด้านอภยณมัย** ได้แก่ ขาดความเคารพอ่อนน้อมถ่อมตนต่อผู้ใหญ่ ขาดการให้เกียรติ ซึ่งกันและกัน และขาดมารยาททางในสังคม, **ด้านเวทย์วิจิตรมัย** ได้แก่ ขาดการช่วยเหลือ บำเพ็ญประโยชน์ต่อเพื่อนมนุษย์ และขาดการมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน, **ด้านปัตติทานมัย** ได้แก่ ขาดการเข้าวัดทำบุญและอุทิศบุญกุศลให้แก่ผู้มีพระคุณ ขาดการอโหสิกรรมต่อคนที่คิดไม่ดี และขาดการเผื่อแผ่ความดีให้แก่ผู้อื่น, **ด้านปัตตานุโมทนา** ได้แก่ ขาดการอนุโมทนาบุญหรือชื่นชมเมื่อผู้อื่นทำความดี และขาดการมีมารยาทที่ดีในสังคม, **ด้านธัมมัสสวนมัย** ได้แก่ ขาดการเข้าวัด ฟังธรรม ศึกษาธรรมะขาดความรู้ ขาดสติในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ และขาดการมีจิตใจที่บริสุทธิ์ ทั้งกาย วาจา ใจ, **ด้านธัมมเทศนามัย** ได้แก่ ขาดความรู้และปัญญา ในการแนะนำผู้อื่น และขาดความมีน้ำใจให้แก่ผู้อื่น, **ด้านทิวฐุชุกัมม์** ได้แก่ ขาดการทำความดี ทำสิ่งที่ถูกต้อง เป็นบุญกุศล และขาดการมีสติปัญญา ในการดำเนินชีวิต

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า การปฏิบัติตนตามหลักบุญกิริยาวัตถุ 10 ของพุทธศาสนิกชน วัดไร่ขิง จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับบ่อยครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กันตภณ หนูทองแก้ว (Nuthongkaew, 2013) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับการนำหลักบุญกิริยาวัตถุมาใช้ในการวิถีชีวิตของประชาชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปัญหาพบว่า ข้อที่มีความถี่สูงสุด ได้แก่ ไม่ค่อยมีเวลาในการไปวัดทำบุญ รองลงมา ได้แก่ ไม่ค่อยมีเวลา ในศึกษาธรรมะโดยเฉพาะเรื่องศีลภาวนา

เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน **ด้านทานมัย** พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับบางครั้ง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับบ่อยครั้ง 1 ข้อ และอยู่ในระดับบางครั้ง 2 ข้อ ได้แก่ท่านทำบุญตักบาตรอย่างสม่ำเสมอเมื่อมีโอกาส ท่านมีส่วนร่วมในการบริจาคเงิน หรือสิ่งของเพื่อช่วยทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาและท่านทำบุญด้วยการบริจาคทรัพย์สิ่งของแก่ผู้ประสบภัยธรรมชาติซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาชิต สุขวรรณดี (Sukwande, 2019) พบว่า 1. นักศึกษามีพฤติกรรมรักษาศีล 5 โดยรวมในระดับปานกลางมี จำแนกในแต่ละด้าน ดังนี้ 1) ด้านความเกี่ยวข้องกับสมาชิกในครอบครัว อยู่ในระดับปานกลาง 2) ด้านความสนใจในพระพุทธศาสนา อยู่ในระดับปานกลาง 3) ด้านการศึกษาหลักธรรม อยู่ในระดับปานกลาง **ด้านศีลมัย** พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับบ่อยครั้ง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับบ่อยครั้ง 3 ข้อ ได้แก่ท่านตั้งใจรักษาศีล 5 ในการดำรงชีวิต ท่านไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ทุกข์กาย ทุกข์ใจ ทั้งที่ตั้งใจ และไม่ได้ตั้งใจ และท่านมีการปฏิบัติตามกฎระเบียบของที่ทำงานด้วยดีเสมอมา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูธรรมธรสุนทร กวิสโร (เพ็งอาจ) (Phrakhruthammathon Sunthon Kavissaro (Phengat), 2014) พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อการถวายสังฆทาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และทราบว่าการถวายสังฆทานจำเป็นต้องรับศีลก่อนทุกครั้ง **ด้านภาวนามัย** พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับบางครั้ง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับบางครั้ง 3 ข้อ ได้แก่ท่านมีการเจริญภาวนา สวดมนต์เพื่อสร้างสมาธิก่อนออกจากบ้านในตอนเช้า ท่านเข้าวัดฟังธรรมเทศนาตามโอกาสที่สมควร และท่านทำสมาธิได้ไม่ยาก หรือเป็นแค่การหลับตา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาดนัยวงศ์พรหม (Phra Maha Danai Wongprom, 2013) พบว่า 1) ระดับธรรมาภิบาลในการบริหารวัดในเขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมมีธรรมาภิบาลอยู่ในระดับปานกลาง 2) ระดับประสิทธิผลในการบริหารวัดในเขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมมีประสิทธิผลอยู่ในระดับปานกลาง **ด้านอภัยนัย** พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับบ่อยครั้ง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับบ่อยครั้ง 2 ข้อ ได้แก่ท่านมีความเคารพ อ่อนน้อม ถ่อมตน ต่อครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณ เป็นอุปนิสัย และท่านให้เกียรติ ให้ความเคารพ และมี

กิริยามารยาทที่อ่อนน้อมถ่อมตนต่อผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มาลีวัล เลิศสาครศิริ (Lertsakornsiri, 2017) โดยได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักอภัยนมาย คือ การประพฤติอ่อนน้อมเป็นเครื่องฝึกหัดขัดเกลาทั้งพฤติกรรมภายนอก ทางกาย วาจา และฝึกฝนอบรมจิตใจให้เจริญ **ด้านเวยยาวัจจมัย** พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับบ่อยครั้ง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับบ่อยครั้ง 3 ข้อ และอยู่ในระดับบางครั้ง 1 ข้อ ได้แก่ท่านมีส่วนช่วยเหลือบำเพ็ญประโยชน์ต่อครอบครัว ญาติพี่น้อง และคนในสังคม ท่านบริจาคโลหิตหรือปัจจัยเพื่อช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ทุกครั้งที่มีโอกาส และท่านมีการให้กำลังใจเพื่อนร่วมงาน คนในครอบครัวที่กำลังทุกข์ใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กันตภณ หนูทองแก้ว (Nuthongkaew, 2013) พบว่า การนำหลักบุญกิริยาวัตถุ มาใช้ในวิถีชีวิตของประชาชน ด้านเวยยาวัจจมัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก **ด้านปัตติทานมัย** พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับบ่อยครั้ง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับบ่อยครั้ง 2 ข้อ ได้แก่ท่านเข้าวัดทำบุญและอุทิศบุญกุศลให้แก่ผู้มีพระคุณ ทุกครั้งที่มีโอกาส และท่านอโหสิกรรมต่อคนที่คิดไม่ดีและแบ่งบุญให้สม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูปลัดกิตติวัฒน์ สีลภูสีโต จิระเศวตพิทักษ์ (Phrakhrupalad Kittiwatana Silapusito (Jirasawetpitak), 2017) ซึ่งเมื่อพิจารณารายละเอียดในผลการศึกษาแต่ละข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยประกอบไปด้วยการเข้าร่วมกิจกรรมเมื่อทางวัดจัดปฏิบัติธรรมรักษาศีลอุโบสถ ได้ฝึกสมาธิฝึกจิตให้สงบตามหลักของพุทธศาสนา **ด้านปัตตานุโมทนา** พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับบ่อยครั้ง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับบ่อยครั้ง 2 ข้อ ได้แก่ท่านอนุโมทนาบุญหรือชื่นชมเมื่อผู้อื่นทำความดี และท่านแสดงกิริยาทางกายวาจา ที่ดีเมื่อผู้อื่นทำความดีและได้รับการชื่นชม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูนิภาสสันติวิกรม (Phrakhru Nipas Santiwikrom, 2015) ผลการศึกษา พบว่า บุญในคัมภีร์พระพุทธศาสนานั้น ย่อมไม่ให้เห็นถึงผลที่ได้รับตามความคาดหวังของการกระทำเป็นที่ตั้งช่วยทำให้จิตใจไร้อกุศลทั้งปวง อันเกิดจากการกระทำด้วยใจที่บริสุทธิ์ทางกาย วาจา และใจ **ด้านธัมมัสสวนมัย** พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับบางครั้ง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับบางครั้ง 1 ข้อ และอยู่ในระดับบ่อยครั้ง 1 ข้อ ได้แก่ท่านเข้าวัดฟังธรรมทุกครั้งที่มีโอกาส และท่านนำความรู้ที่ได้จากฟังธรรมมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จรุงฤ รัตนกาล (Charoon Ratanakal, 2013) พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากว่าประชาชนในท้องถิ่นได้รับการเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิต การดำเนินชีวิตต้องเปลี่ยนไป การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีอันเป็นวัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนาน้อยลง เนื่องจากมีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาน้อยลง **ด้านธัมมเทศนามัย** พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับบ่อยครั้ง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับบ่อยครั้ง 2 ข้อ ได้แก่ท่านแนะนำผู้อื่นให้เข้าถึงธรรมที่ตนเองรู้ และปฏิบัติได้ และท่านเกิดความรู้และปัญญา ชักชวนผู้อื่นให้เกิดการรู้

แจ้งเห็นจริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระหนูกัน กตคุโณ (Phra Nun Kantakuno, 2013) พบว่า รูปแบบการภาวนา หรือการปฏิบัติธรรมของชาวบ้าน ได้ยึดหลักตามแนวของไตรสิกขา เป็นสำคัญ โดยเมื่อทำบุญด้วยทานแล้ว ต้องเข้าสู่ศีล สมาธิ ปัญญา และการปฏิบัติธรรม โดยเป็นการเอาธรรมมาปฏิบัติ มาใช้ในการดำเนินชีวิต การทำงาน **ด้านทฤษฎุชกัมม์** พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับนาน ๆ ครั้ง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับบ่อยครั้ง 3 ข้อ ได้แก่ ทาน แก้อาหาร ปรับปรุง พัฒนาความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ให้ถูกต้องตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา ทานห้ามปรามผู้อื่นเมื่อเห็นการกระทำที่ผิดต่อการดำรงชีวิต และท่านทำความดีทำสิ่งที่ถูกต้อง เป็นบุญกุศล รู้จักบาป บุญ คุณ โทษ ซึ่งไม่สอดคล้องกับ พระมหาสุริยันต์ บุญยอด (Phra Maha Suriyan Bunyod, 2015) ผู้ปฏิบัติธรรมเนกขัมมบารมี มีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมและวิปัสสนากรรมฐานอยู่ในระดับที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ผู้ปฏิบัติเนกขัมมบารมี เพศหญิงมีระดับความรู้ความเข้าใจ (ศีล สมาธิ ปัญญา) และวิปัสสนากรรมฐาน มากกว่าเพศชาย ผู้ปฏิบัติธรรมเนกขัมมบารมี มีความสามารถในการนำความรู้ความเข้าใจในหลักธรรม (ศีล สมาธิ ปัญญา) และวิปัสสนากรรมฐาน ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนกขัมมบารมี มีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) กระทรวงวัฒนธรรม รวมถึงหน่วยงานของภาครัฐ ควรมีนโยบาย ส่งเสริมการปฏิบัติตนด้านพระพุทธศาสนา วัฒนธรรมในชุมชนให้ชัดเจนและเป็นระบบ

2) สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ควรนำเสนอแนะนโยบายในการนำหลักบุญกิริยาวัตถุ 10 มาใช้ในการปฏิบัติตนให้เกิดเป็นวัฒนธรรมในสังคม ร่วมกับหน่วยงานในท้องถิ่น

3) สถาบันครอบครัว โรงเรียน วัด และชมรมผู้สูงอายุ ควรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม โดยสร้างแรงจูงใจให้เยาวชน ตระหนักถึงความสำคัญและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้น เพื่อเป็นการปฏิบัติตนอยู่ในศีลธรรม กระตุ้นให้เยาวชนเห็นคุณค่าของการมีจิตสาธารณะ การบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1) ส่งเสริมด้านการปฏิบัติตนตามหลักบุญกิริยาวัตถุ 10 ในระดับตั้งแต่ชุมชน ให้รู้จักการนำหลักธรรมประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต และจัดโครงการกิจกรรมการพัฒนาส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน ลด ละ เลิก ไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข

2) สร้างกิจกรรมสมาธิภาวนาเพื่อกระตุ้นให้ประชาชนมีสติในการดำรงชีวิต

3) ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ให้แก่ประชาชนในชุมชนให้มีการอบรม พัฒนาให้แก่ประชาชนในชุมชนเพื่อให้เกิดความคิดในการใช้ชีวิตอย่างรอบคอบ

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรจะศึกษา เรื่องการปฏิบัติตนตามหลักทฤษฎีชุมชนของพุทธศาสนิกชน

2) ควรจะศึกษา เรื่องทานมัยเป็นเรื่องสำคัญในการขจัดกิเลสเกี่ยวกับความโลภ

3) ควรจะศึกษา เรื่องศึกษาบทบาทของผู้นำท้องถิ่นที่มีต่อการนำหลักบุญกิริยาวัตถุ 10 ไปใช้ในการปฏิบัติตนของพุทธศาสนิกชน

References

- Champa, P. (2009). Factors Affecting Attitudes towards Learning in the Dharma Studies Program of the Students of the Buddhist Scripture School Phra Dhammakaya Temple, Khlong Luang District, Pathum Thani Province. *Journal of Education*. 10(1).
- Charoon Ratanakal. (2013). The Application of the Buddhadhamma Plinciple and the Sufficiency Economy concept for the people's cohabitation in Tambal Sambandit Amphoe Uthai, Research Report Title. Changwat Pranakhon Si AyutThaya. Faculty of Humanities and Social Sciences: Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University.
- Lertsakornsiri, M. (2017). The Comparison of Quality of Life for the Elderly under Multiple Intelligence Integration after Practice Based on Eastern Philosophy in the Thai B. Kuakarun. *Journal of Nursing*. 24(1), 38-40.

- Nuthongkaew, K. (2013). *An application of Punkiriya Vatthu principle for the way of Life of people in Mueang district, Nakhon Si Thammarat province*, B.E. 2556. Walailak Abode of Culture Journal.
- Nuthongkaew, K. (2013). Bringing the principle of merit Used in the way of life of people in Mueang District, Nakhon Si Thammarat Province. Research Report. Mahamakut Buddhist University.
- Phra Maha Danai Wongprom. (2013). *Relations on good governance and effectiveness in temple administration in Bang Phlat District, Bangkok*. Journal of Knowledge and Research. 21, 64.
- Phra Nun Kantakuno. (2013). A study of Meritorious Perfections (Pubkiriya vatthu) of the People in Ban Nong-Tor-Tang, Keum Chat district, Nong Song ong District, Khonkaen Province. *Thammasat*. 14(3), 173-164.
- Phra Suparong Patsoto (Jantagit). (2014). *Loki Dhamma Practice of Buddhists in Si Phaya Subdistrict, Thamai, Chanthaburi*. Thesis. Rambhai Barni Rajabhat University.
- Phrakhrupalad Kittiwatana Silapusito (Jirasawetpitak). (2017). *A Following the Puññakiriya-Vatthu of Buddhist: A Case Study of Buddhists at Wat Bangnanok*. Thesis. Graduate School: Mahachulalongkornrajavidyalaya University.
- Phrakhruthammathon Sunthon Kavissaro (Phengat). (2014). *Comprehension on Sanghadana Offerings and Merit Dedication of Buddhist Youth: A Case Study at Wat Jarakheyai, Bangsaothong District, Samut Prakan Province*. Thesis. Graduate School Mahachulalongkornrajavidyalaya University.
- Phramaha Suriyan Bunyod. (2015). Dharma - Practitioner's Satisfaction through Nekkhammaparami Panyanandharam Temple, Khlong Subdistrict, Khlongluang District, Pathumthani Province. *EAU Heritage Journal Social Science and Humanity*. 5(1).

44 วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์ ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม – สิงหาคม 2562)

Sukhawandee, B. (2019). Buddhist 5 Precepts Moral Behaviors of the Special Program Student of Mahamakut Buddhist University. *Journal of MCU Buddhapanya Review*, 4(1), 45-56.

